

Stanovisko Výboru regiónov „K stratégii EÚ v oblasti práv dieťaťa“

(2007/C 146/08)

VÝBOR REGIÓNOV

- víta oznámenie Komisie a predovšetkým navrhované vypracovanie stratégie na účinnú podporu a ochranu práv dieťaťa vo vnútornej a vonkajšej politike Európskej únie a na podporu úsilia členských štátov v tejto oblasti;
- víta zriadenie oddelenia práv dieťaťa v Komisii a pripomína dôležitú úlohu koordinátora pre práva dieťaťa pri zabezpečovaní úspechu stratégie, dúfa však, že týmto koordinátorom bude poskytnutý dostatok zdrojov a že budú mať dostatočné postavenie a dostatočný politický vplyv na to, aby sa zabezpečilo, že sa dosiahnu ciele tohto pracoviska a vyzýva, aby sa spresnilo, ako bude úloha koordinátora dopĺňať prácu, ktorá sa má zrealizovať na národnej úrovni;
- ľutuje, že sa ani v EÚ ani v globálnom ponímaní nevenuje viac pozornosti situácii dievčat, detí s postihnutím a detí, ktoré sú migrantmi, žiadateľmi o azyl a utečencami, vrátane poskytovania služieb starostlivosti a ochrany pre všetky tieto deti;
- poznamenáva, že stratégia má potenciál stať sa na európskej i národnej úrovni základom účinnejšieho partnerstva medzi orgánmi s rozhodovacou právomocou, miestnymi a regionálnymi orgánmi a mimovládnyimi organizáciami;
- ľutuje však, že oznámenie neobsahuje uznanie jedinečnej úlohy miestnych a regionálnych orgánov pri poskytovaní služieb deťom a ochrane ich práv, a podčiarkuje, že tieto orgány sú ochotné a schopné byť partnerom pri vytváraní a uplatňovaní stratégie;
- odporúča, aby sa na zlepšenie oznámenia a vypracovanie zelenej knihy a stratégie venovali potrebné finančné a ľudské zdroje a aby sa k tomu prijali politické záväzky, a navrhuje, aby Európsky parlament zvážil vytvorenie špecifického opatrenia na financovanie stratégie a jej navrhovaných činností.

VÝBOR REGIÓNOV,

so zreteľom na dokument „Oznámenie Komisie: K stratégii EÚ v oblasti práv dieťaťa“, KOM (2006) 367, konečné znenie,

so zreteľom na rozhodnutie Európskej komisie zo 4. júla 2006 požiadať výbor o konzultáciu v tejto veci podľa článku 265 ods. 1 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva,

so zreteľom na rozhodnutie predsedu výboru z 22. februára 2006 poveriť komisiu pre ústavné záležitosti, európske riadenie a priestor slobody bezpečnosti a spravodlivosti vypracovaním stanoviska na danú tému,

so zreteľom na svoj návrh stanoviska na tému „Situácia maloletých cudzincov bez sprievodu – úloha a návrhy miestnych a regionálnych orgánov“ (CdR 136/2006 rev. 2),

so zreteľom na svoje stanovisko na tému „Haagsky Program: desať priorít na nasledujúcich päť rokov. Partnerstvo pre európsku obnovu v priestore slobody, bezpečnosti a spravodlivosti“ (CdR 122/2005 fin), stanoviská k boju proti obchodovaniu s ľuďmi (CdR 87/2001 fin), k programu DAPHNE II na prevenciu a boj proti násilíu voči deťom, mladým ľuďom a ženám a na ochranu obetí a rizikových skupín (CdR 63/2003), stanovisko na tému „Uznesenie Európskeho parlamentu o ochrane menších a politikách boja proti diskriminácii v rozšírenej Európe“ (CdR 53/2006 fin), na tému „Zelená kniha: Ako čeliť demografickým zmenám, nová solidarita medzi generáciami“ (CdR 152/2005 fin) a stanovisko k integrácii a migrácii (CdR 51/2006 fin),

so zreteľom na svoj návrh stanoviska (CdR 236/2006 rev. 1) prijatý 29. novembra 2006 komisiou pre ústavné záležitosti, európske riadenie a priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti (spravodajkyňa: **pani Maria Corrigan**, členka rady grófstva Dun Laoghaire/Rathdown a Dublinského regionálneho zastupiteľstva)

keďže:

- (1) Podľa dohovoru Organizácie spojených národov o právach dieťaťa sa deti definujú ako osoby do veku osemnásť rokov.
- (2) Všetky členské štáty ratifikovali Dohovor OSN o právach dieťaťa, nemôže byť ani Európska komisia, ani Európska únia zmluvnou stranou tohto dohovoru.
- (3) Pokiaľ ide o práva detí, je v zmluvách o Európskej únii obmedzený právny základ, čo má vplyv na možné rozpočtové zdroje.
- (4) Sa uznáva ústredná úloha rodiny, a osobitne úloha rodičov, a zodpovednosť členských štátov za pomoc rodičom pri starostlivosti o deti a pri výchove detí.
- (5) Podpora a ochrana práv detí a vytváranie začleňujúcej a deťom priaznivo naklonenej spoločnosti má pre budúcnosť Európskej únie zásadný význam.
- (6) Skoré zapájanie detí a mládeže do verejného života je dôležité pri vytváraní začleňujúcej a demokratickej spoločnosti.
- (7) Regionálne a miestne orgány majú jedinečné postavenie na to, aby zohrávali úlohu pri podpore a ochrane práv detí vzhľadom na ich zodpovednosť za fyzické prostredie, verejnú dopravu a dostupnosť vzdelávania, zdravotnej starostlivosti, zariadení na hry a rekreáciu, za trh práce pre mladých ľudí, ako aj vďaka ich úlohe pri sledovaní životných podmienok detí napríklad prostredníctvom sociálnej pomoci a zberu údajov,

prijal na svojom 68. plenárnom zasadnutí 13. a 14. februára 2007 (schôdzi z 13. februára 2007) jednomyselne nasledujúce stanovisko:

1. Názory Výboru regiónov

Výbor regiónov

1.1 **víta** oznámenie Komisie a predovšetkým navrhované vypracovanie stratégie na účinnú podporu a ochranu práv dieťaťa vo vnútornej a vonkajšej politike Európskej únie a na podporu úsilia členských štátov v tejto oblasti,

1.2 **uznáva**, že investícia do detí teraz je investíciou do našej budúcnosti a do ďalšieho prehĺbovania a ďalšej konsolidácie európskej integrácie,

1.3 **Ľutuje**, že ústavný proces EÚ sa zastavil na mŕtvom bode, keď zmluva o ústave a charta základných práv jednoznačne uznávajú práva detí,

1.4 **víta** potvrdenie, že členské štáty sú povinné dodržiavať medzinárodné zmluvy, osobitne Dohovor Organizácie Spojených národov o právach dieťaťa (UNCRC), ktorý ratifikovali všetky členské štáty, **je** však sklamaný, že sa viac nezdôrazňuje potreba, aby členské štáty s chápaním naliehavosti plnili svoje európske a medzinárodné záväzky v oblasti práv dieťaťa,

1.5 **víta** uznanie, že UNCRC, ktorý už ratifikovali takmer na celom svete, poskytuje osobitne pevný základ pre záväzky medzi Európskou komisiou a krajinami, ktoré nie sú členmi EÚ, ale **Ľutuje**, že oznámenie nebuduje na potenciáli, ktorým je použitie ratifikácie UNCRC všetkými členskými štátmi EÚ ako rámca pre záväzky medzi členskými štátmi,

1.6 **víta** zriadenie oddelenia práv dieťaťa v Komisii a **pripomína** dôležitú úlohu koordinátora pre práva dieťaťa pri zabezpečovaní úspechu stratégie, **dúfa** však, že týmto koordinátorom bude poskytnutý dostatok zdrojov a že budú mať dostatočné postavenie a dostatočný politický vplyv na to, aby sa zabezpečilo, že sa dosiahnu ciele tohto pracoviska a **vyzýva**, aby sa spresnilo, ako bude úloha koordinátora dopĺňať prácu, ktorá sa má zrealizovať na národnej úrovni.

1.7 **podporuje** krátkodobé činnosti navrhované Komisiou na riešenie niektorých naliehavých úloh, osobitne zriadenie jedného jednotného šesťciferného telefónneho čísla v rámci EÚ, ktoré bude detskou linkou dôvery, a jedného telefónneho čísla určeného nezvestným a pohlavne zneužívaným deťom, **je presvedčený**, že doplnkom k týmto telefónnym linkám by mala byť dohoda vo forme protokolu o riešení medzištátnych únosov detí, a okrem toho **je presvedčený**, že nové detské linky dôvery by nemali duplikovať existujúce linky dôvery na národnej a regionálnej úrovni, ale skôr ich dopĺňať, a že súčasťou výmeny osvedčených postupov v členských štátoch by malo byť informovanie o zriadení týchto služieb,

1.8 **poznámenáva**, že oznámenie nehovorí o tom, že stratégia sa zaviazala k minimálnym normám a bude obsahovať **komplexné** ciele s jasnými úlohami a jasným časovým rozvrhom,

1.9 **poznámenáva**, že v súčasnosti neexistujú systémy, ktoré by poskytovali komplexné, porovnateľné a **konzistentné** údaje o ukazovateľoch v členských štátoch, a znova **pripomína**, že v rámci otvorenej metódy koordinácie prebieha práca na vytvorení ukazovateľa (alebo série ukazovateľov) blahobytu detí a na rozvoji štatistických údajov o chudobe spojenej s príjmami, materiálным nedostatkom a bývaním, a že na úrovni členských štátov resp. na regionálnej úrovni existujú rôzne súbory údajov,

1.10 **poukazuje na to**, že deti nie sú homogénnou skupinou, že ich potreby sa líšia napríklad v závislosti od veku, schopností, pohlavia, etnickej príslušnosti a štruktúre rodiny,

1.11 **Ľutuje**, že sa ani v EÚ ani v globálnom ponímaní nevenuje viac pozornosti maloletým osobám bez sprievodu, situácii dievčat, detí s postihnutím a detí, ktoré sú migrantmi, žiadateľmi o azyl a utečencami, vrátane poskytovania služieb starostlivosti a ochrany pre všetky tieto deti;

1.12 **Ľutuje**, že sa nehovorí ani o poskytovaní kvalitného „vzdelávania v rannom veku“ pre deti do šiest rokov, a to aj napriek tomu, že služby v oblasti starostlivosti o deti sú dlhodobým a prioritným cieľom EÚ a oblasťou, v ktorej EÚ prijala kvantitatívne ciele.

1.13 **poznámenáva**, že stratégia má potenciál stať sa na európskej i národnej úrovni základom účinnejšieho **partnerstva** medzi orgánmi s rozhodovacou právomocou, miestnymi a regionálnymi orgánmi a mimovládnyimi organizáciami,

1.14 **Ľutuje** však, že **oznámenie** neobsahuje uznanie jedinečnej úlohy miestnych a regionálnych orgánov pri poskytovaní služieb deťom a ochrane ich práv, a **podčiarkuje**, že tieto orgány sú ochotné a schopné byť partnerom pri vytváraní a uplatňovaní stratégie,

1.15 **zdôrazňuje**, že pri vypracovávaní stratégie by sa mal plne rešpektovať princíp subsidiarity a princíp proporcionality,

1.16 **víta** konštatovanie, že situáciu detí ovplyvňuje aj miesto, na ktorom deti žijú, keďže deti môžu byť znevýhodnené rôznou dostupnosťou kvalitného vzdelávania, zdravotnej starostlivosti, verejnej dopravy, zariadení na hry a rekreáciu, informácií a príležitostí na účasť v občianskej spoločnosti, a **privítal by**, keby sa viac pozornosti venovalo podmienkam v mestských, predmestských a iných špecifických oblastiach určených členskými štátmi,

1.17 **zdôrazňuje**, že mnohé miestne a regionálne orgány priamo financujú a uplatňujú rozvojovú politiku v tretích krajinách podporovaním infraštruktúry a základných služieb, partnerstvom s úradmi, výmenou skúseností a transferom znalostí, a že v tejto práci je potenciál viacej sa zameriavať na práva detí,

1.18 **víta** uznanie, že deti majú právo vyjadriť svoj názor na záležitosti týkajúce sa ich života a **víta** navrhované aktivity na zapojenie detí do vypracovávaní stratégie. Aby mala táto práca úspech, bude dôležité zapojiť **regionálne** a miestne orgány a detské organizácie,

1.19 **víta** nedávno zverejnenú štúdiu OSN o násilí páchanom na deťoch ⁽¹⁾. Správa „naliehavo žiada štáty, aby zakázali všetky formy násillia páchaného na deťoch za akýchkoľvek okolností, vrátane všetkých telesných trestov, škodlivých tradičných praktík (napr. svadby z donútenia a sobáše v skorom veku, zmrzačovanie ženských pohlavných orgánov a tzv. zločiny z cti), pohlavného násillia, mučenia a iných krutých trestov, neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania“ ⁽²⁾, a **navrhuje**, aby sa závery tejto štúdie plne zohľadnili pri vypracovávaní stratégie.

⁽¹⁾ Túto správu vypracoval nezávislý expert Paulo Sérgio Pinheiro a je dostupná na adrese: www.violencestudy.org.

⁽²⁾ Šesťdesiate prvé zasadnutie OSN: Podpora a ochrana práv detí, A/61/299.

2. Odporúčania Výboru regiónov

Výbor regiónov

2.1 **odporúča**, aby sa na zlepšenie oznámenia a vypracovanie zelenej knihy a stratégie venovali potrebné finančné a ľudské zdroje a aby sa k tomu prijali politické záväzky, a **navrhuje**, aby Európsky parlament zväzil vytvorenie špecifického opatrenia na financovanie stratégie a jej navrhovaných činností,

2.2 **podčiarkuje**, že miestne a regionálne orgány sa majú považovať za základných partnerov pri vypracovávaní stratégie, a **vyzýva** na ich zahrnutie ako členov Európskeho fóra za práva dieťaťa so zastúpením v medziinštitucionálnej skupine, a aby sa s týmto fórom konzultovalo vypracovávanie koordinátorskej správy a aby sa táto správa zverejňovala,

2.3 **odporúča**, aby stratégia zavazovala k stanoveniu minimálnych noriem a zahŕňala ambiciózne činnosti s jasnými úlohami a cieľmi na základe dôkladnej analýzy,

2.4 **odporúča**, aby sa v stratégii dosiahla rovnováha medzi jej zameraním na globálnu situáciu a na vnútornú a medzištátnu činnosť a dialóg v EÚ,

2.5 **odporúča**, aby prioritu malo vypracovanie súboru porovnateľných ukazovateľov a zbieranie konzistentných údajov na úrovni členských štátov a tam, kde je to možné, aj na regionálnej úrovni,

2.6 **vyzýva** na to, aby sa poskytli primerané zdroje, podpora a mechanizmy na uľahčenie účasti detí na vypracovávaní stratégie, vrátane detí, ktoré pochádzajú zo znevýhodneného zázemia, detí z etnických menšín a detí s postihnutím, pričom deti by mali byť do procesu zapojené už v ranom štádiu prostredníctvom rôznych metód pre rôzne vekové skupiny, napríklad prostredníctvom umeleckej činnosti, usmerňovaných diskusií, atď., a ďalej **uznáva**, že miestne a regionálne orgány by takisto mohli urobiť viac pri uľahčovaní takýchto konzultácií s deťmi vo veci zodpovedajúcej politiky, o ktorej sa rozhoduje na regionálnej a miestnej úrovni,

2.7 **znova opakuje** svoju výzvu na úplnú implementáciu Dohovoru Organizácie Spojených národov o právach dieťaťa z 20. novembra 1989 a **podčiarkuje** dôležitosť nasledovných práv: sloboda myslenia, svedomia a náboženského vyznania, ochrana súkromia, ochrana pred použitím násilia, zlým zaobchádzaním a zanedbávaním, právo na zdravotnú starostlivosť, právo na vzdelanie, školskú dochádzku a odborné vzdelávanie, ochrana menšín tak, ako to uvádza vo svojom stanovisku k integrácii a migrácii (CdR 51/2006 fin), ako aj právo na vhodnú výživu a vhodné bývanie,

2.8 v tomto ohľade **trvá na tom**, aby sa plne uznávala rozhodujúca úloha miestnych a regionálnych orgánov ako prvotných poskytovateľov základných služieb, akými sú vzdelávanie a bývanie, detská starostlivosť a iné sociálne služby,

deťom, a takisto ich úloha pri plánovaní, ochrane a udržiavaní fyzického prostredia, čím sa zabezpečuje, aby mali deti dostupné vhodné bývanie primerané svojim potrebám, ako aj zodpovedajúce zariadenia na hry a trávenie voľného času a aby vyrastali v bezpečnom fyzickom prostredí,

2.9 **vyzýva** na väčšie zdôrazňovanie potreby, aby členské štáty s vedomím naliehavosti plnili svoje európske a **medzinárodné** záväzky, vrátane záväzkov na legislatívnej úrovni a praktického uplatňovania pomocou nástrojov UNCRC, Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a Rady Európy, pričom táto práca by sa mala zahrnúť do hodnotenia dosahov doterajších činností EÚ, ktoré majú vplyv na práva detí,

2.10 **navrhuje**, aby rozbor nielen hodnotil účinnosť existujúcich opatrení, ale takisto zjednodušil hodnotenie **pokroku** členských štátov pri dosahovaní súladu s UNCRC prostredníctvom porovnávacej analýzy údajov tak, ako sa to navrhuje v hodnotení dosahu,

2.11 **navrhuje**, aby rozbor takisto zahŕňal prehľad, či všetky členské štáty ratifikovali Haagsky dohovor o ochrane detí a spolupráci pri medzištátnych osvojeniach z roku 1993,

2.12 **odporúča**, aby sa otvorená metóda koordinácie použila ako mechanizmus angažovania sa medzi členskými štátmi a pri preberaní skúseností z osvedčených postupov vo vzťahu k uplatňovaniu UNCRC a aby miestne a regionálne orgány boli plne zapojené do tohto procesu,

2.13 **odporúča**, aby politika EÚ a členských štátov zohľadňovala rozmanitosť detí a ich odlišné potreby, napríklad potreby detí znevýhodnených zemepisnou polohou, vekom, pohlavím, etnickou príslušnosťou a postihnutím, pričom bude potrebné venovať osobitnú pozornosť účinkom chudoby, sociálneho vylúčenia, postihnutia, diskriminácie a rasizmu a situácii detí národnostných menšín a utečencov a dôsledkom náboženskej, jazykovej a kultúrnej rozmanitosti, ako v rámci EÚ, tak aj všeobecne,

2.14 **navrhuje**, aby stratégia zahŕňala špecifické ciele na zabezpečenie toho, že deti vo všetkých zemepisných **oblastiach** budú mať rovnaké príležitosti, čo bude znamenať zintenzívnenie činnosti pri riešení detskej chudoby a odstraňovaní znevýhodňovania pri vzdelávaní, pričom pri týchto opatreniach budú ústrednú úlohu zohrávať regionálne a miestne orgány,

2.15 **odporúča**, aby sa okrem opísaných krátkodobých opatrení vypracovalo opatrenie na umožnenie nadnárodnej spolupráce policajných orgánov v súvislosti s overovaním akýchkoľvek záznamov v registroch trestov pri pracovníkoch a dobrovoľníkoch, ktorí pracujú s deťmi, a **žiada**, aby sa v stratégii uvažovalo o tom, že sa v EÚ zriadi register páchatel'ov, ktorí pohlavne zneužili deti, ktorý bude policajným orgánom prístupný,

2.16 **žiada**, aby sa stratégia zaoberala spôsobmi, ako lepšie rozvíjať služby na podporu rodín na predchádzanie týraniu detí a usmrcovaniu detí vlastnými rodičmi so zameraním na podporu rodičom, na prevenciu týrania detí a jeho včasné rozpoznanie, na podporu obetiam týrania a na vytvorenie mechanizmu preverovania podozrivých úmrtí detí na overenie účinnosti štátneho zasahovania pred takýmito prípadmi,

2.17 **odporúča**, aby sa stratégia zaoberala negatívnymi vplyvmi televízie, počítačov a nových technológií na deti, akým je napríklad dostupnosť obrázkov určených dospelým alebo nevhodných obrázkov na internete, ale aj sedavý charakter týchto činností s následnými dopadmi na aktívny životný štýl detí. Súvisiacou problematikou sú negatívne účinky cieleného zameriavania reklamy a marketingu na deti. Malo by sa povzbudzovať k využívaniu technológií na vzdelávacie účely, napríklad televíznych programov, ktoré pomáhajú deťom pri získavaní jazykových a kultúrnych zručností, čo bude osobitne dôležité pre deti, ktoré sú migrantmi. Takisto sú potrebné tvorivé

opatrenia na propagáciu kultúrnych činností, napríklad čítania, hudby a divadla, a ich sprístupnenie deťom;

2.18 **žiada**, aby vzdelávacie programy a nástroje vyvinuté ako súčasť stratégie boli dostupné pre regionálnu a **miestnu** správu, čím by sa jej zamestnanci mohli oboznámiť s novými politickými nástrojmi a osvedčenými postupmi,

2.19 **odporúča**, aby **komunikačná** stratégia vychádzajúca z UNCRC a všetky informačné kampane začínali na regionálnej a miestnej úrovni, boli primerané veku, dostupné vo viacerých jazykoch a dostupné aj pre deti s postihnutím,

2.20 **odporúča**, aby sa pri rozvojovej pomoci EÚ stanovil percentuálny podiel jej financovania, ktorý sa má **investovať** do intervencií v prospech detí a aby rozvojová politika miestnych a regionálnych orgánov v tretích krajinách takisto dala väčšiu prioritu transferu znalostí a politických skúseností v oblasti práv detí.

V Bruseli 13. februára 2007

Predseda
Výboru regiónov
Michel DELEBARRE